

JACEK GAD

CECHY JAKOŚCIOWE INFORMACJI ZAWARTYCH W RAPORCIE BIZNESOWYM W ŚWIETLE POTRZEB INFORMACYJNYCH DAWCÓW KAPITAŁU

Słowa kluczowe: raporty biznesowe, cechy jakościowe, potrzeby informacyjne

Keywords: business reports, qualitative features, information needs

Klasyfikacja JEL: M40

Wprowadzenie

Ewolucja zasad funkcjonowania rynków kapitałowych pociąga za sobą ewolucję narzędzi komunikowania się spółek z interesariuszami (dotyczy to m.in. obecnych oraz potencjalnych inwestorów). Jak zaznacza się w literaturze, tradycyjna sprawozdawczość finansowa nie jest już w stanie sprostać zróżnicowanym potrzebom informacyjnym interesariuszy (m.in. obecnych i potencjalnych inwestorów)¹. Tymczasem, jednostki funkcjonujące na rynku kapitałowym nie mogą takich potrzeb ignorować, wręcz przeciwnie, chcąc konkurować o kapitał inwestorów muszą tym potrzebom sprostać. Ważną rolę w tym względzie pełnią raporty niefinansowe, określane w niniejszym opracowaniu jako biznesowe². Wzrost istotności, który powinny posiadać raporty biznesowe determinuje podążanie za zmianami potrzeb informacyjnych ich użytkowników³.

Fundamentem sprawozdawczości biznesowej jest jej użyteczność. Zidentyfikować można dwa wymiary użyteczności „sprawozdawczości biznesowej”. Pierwszy wymiar to użyteczność „sprawozdawczości biznesowej” jako takiej, drugi natomiast sprowadza się do tego, iż informacje zawarte w raportach biznesowych wzmacniają użyteczność tradycyjnej sprawozdawczości finansowej.

---

¹ M. Raghunandan, N. Ramgulum, Ch. Buckmire, K. Raghunandn-Mohammed: *The Reed to build Sustainable Value-Added Reports: Seeking out Ways to Enhance the Report's Managerial Accounting Information*, "International Journal of Business and Social Science" May 2012, vol. 3, no. 10, s. 124.

² Szersze uzasadnienie zasadności określania raportów niefinansowych, towarzyszących sprawozdaniom finansowym, raportami biznesowymi autor przedstawił w publikacji: J. Gad: *Rachunkowość w procesie nadzoru w spółkach publicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2011, s. 126.

³ *Improving Business Reporting – A Customer Focus*, AICPA, New York 1994.

Niezwykle ważne z punktu widzenia użyteczności raportów biznesowych są ujawnienia dotyczące nośników wartości, które kształtują wyniki przedsiębiorstw⁴. Ujawnienia te mogą wpłynąć na kierunki alokacji kapitału.

Należy pamiętać, że użyteczność informacji zawartych zarówno w sprawozdaniach finansowych, jak i raportach biznesowych uzależniona jest od spełnienia określonych cech jakościowych. Współczesny katalog cech jakościowych, przygotowany wspólnie przez Amerykańską Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB) oraz Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB), zawarty jest w Ramach Konceptualnych Sprawozdawczości Finansowej⁵.

Celem niniejszego artykułu jest wskazanie cech jakościowych, które powinny spełniać informacje zawarte we współczesnych raportach biznesowych. Analiza taka wydaje się istotna, gdyż zazwyczaj odnosi się cechy jakościowe do sprawozdań finansowych, pomijając fakt, że takie same cechy muszą spełniać raporty biznesowe. W artykule przedstawiono również dwa wzorce raportów biznesowych, pierwszy opracowany w Stanach Zjednoczonych, drugi natomiast w Europie.

Potrzeby informacyjne dawców kapitału w świetle wybranych badań prezentowanych w literaturze

Biorąc pod uwagę fakt, że motorem rozwoju raportów biznesowych są potrzeby informacyjne ich użytkowników, niezwykle istotne wydają się być wyniki badań dotyczące owych potrzeb. W niniejszym artykule przywołane zostały wyniki dwóch badań dotyczących potrzeb informacyjnych, m.in. dawców kapitału. Oba badania przeprowadzone zostały pod auspicjami organizacji zajmujących się finansami i rachunkowością. Pierwsze z zaprezentowanych badań zrealizowane zostało na początku lat 90. w Stanach Zjednoczonych, drugie natomiast pod koniec pierwszej dekady XXI wieku w Europie.

Wyniki pierwszego z przywołanych badań zostały w 1994 roku opublikowane jako „Raport Jenkinsa” przez American Institute of Certified Public Accountants. Celem badań było ustalenie jakie obszary informacyjne powinny być zawarte w raportach biznesowych, aby były one użyteczne dla użytkowników⁶.

W ramach badania ustalono m.in., że aby spełnić stale zmieniające się wymagania użytkowników, raporty niefinansowe (biznesowe) powinny⁷:

- dostarczać więcej informacji dotyczących przyszłości, obejmujących plany zarządu, możliwości, różne rodzaje ryzyka,

---

⁴ *ICGN Statement and Guidance on Non-financial Business Reporting*, International Corporate Governance Network, London 2009.

⁵ *The Conceptual Framework for Financial Reporting*, IASB, September 2010.

⁶ Raport ten został przygotowany przez założony w 1991 roku komitet kierowany przez Eda Jenkinsa. Komitet ten przeprowadził rozległe badania dotyczące potrzeb informacyjnych inwestorów, kredytodawców (pożyczkodawców) oraz innych użytkowników (np. analityków finansowych).

⁷ *Improving Business Reporting...*, *op.cit.*

- skupiać się bardziej na czynnikach, które wpływają na długoterminową wartość oraz uwzględniać niefinansowe mierniki wskazujące jak kluczowe procesy biznesowe są wykonywane,
- w większym zakresie zrównywać informacje raportowane na zewnątrz z informacjami zarządczymi (tj. informacjami przekazywanymi między różnymi szczeblami zarządzania).

Drugie z przywołanych badań zrealizowane zostało w Europie na zlecenie dwóch organizacji – Conseil National de la Comptabilité (CNC) i European Financial Reporting Advisory Group⁸ (EFRAG). Badanie dotyczyło potrzeb informacyjnych użytkowników w zakresie informacji finansowych⁹, natomiast jego wyniki zostały opublikowane w 2009 roku. Do celów głównych badania należało ustalenie m.in.¹⁰:

- które z istniejących form przekazywania informacji finansowych są najbardziej użyteczne z punktu widzenia podejmowania decyzji przez użytkowników¹¹,
- jakich zmian w zakresie informacji finansowych wymagają ich użytkownicy.

Grupę badawczą stanowili inwestorzy, pożyczkodawcy, analitycy oraz inni użytkownicy informacji finansowych (tj. księgowi oraz przedstawiciele organów regulacyjnych w poszczególnych krajach)¹².

Pytania zostały podzielone na dwie grupy: pierwsza dotyczyła użyteczności informacji finansowych prezentowanych przez spółkę w różnych formach, druga natomiast dotyczyła użyteczności sprawozdań finansowych.

Niemal wszyscy respondenci stwierdzili, że sprawozdanie finansowe oraz komentarz zarządu (*management commentary*) są najbardziej użytecznymi źródłami informacji finansowych¹³. Wyniki badania pozwoliły na sformułowanie następujących konkluzji: (1) respondenci preferują informacje księgowe zawarte w sprawozdaniu finansowym (przypuszczalnie ze względu na ich wiarygodność), (2) w największej mierze komentarz zarządu

---

⁸ Jednostka EFRAG została utworzona w 2001 roku w celu wspierania Komisji Europejskiej podczas przyjmowania Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) wydawanych przez Międzynarodową Radę Standardów Rachunkowości (IASB). EFRAG dostarcza porad co do jakości technicznej MSSF.

⁹ W badaniu nie zostało sprecyzowane co według badaczy oznacza informacja finansowa. Pozostawiono respondentom dowolność w zaliczaniu różnych rodzajów informacji do informacji finansowych. Niemniej jednak założono, że informacje finansowe zawarte są w sprawozdaniach finansowych, komentarzu zarządu (*management commentary*) oraz w innych formach komunikacji takich jak np. informacje prasowe.

¹⁰ *The needs of users of financial information. A user survey*, Pro-Active Accounting Activities in Europe, The Conseil National de la Comptabilité and EFRAG, May 2009.

¹¹ W badaniu starano się unikać sformułowania sprawozdawczość finansowa, aby nie ograniczać wyrażania nieskrępowanych opinii przez respondentów oraz by nie ograniczać respondentów do określonej koncepcji sprawozdawczej.

¹² W badaniu wzięło udział 32 respondentów z 10 europejskich krajów (w tym jeden z Polski).

¹³ Dla 25% respondentów źródłem użytecznych informacji finansowych jest prasa, dla 31% respondentów ważnym źródłem informacji są badania ekonomiczne, natomiast dla 42% badanych informacje pochodzące z rynku.

(*management commentary*) dostarcza istotnych, z punktu widzenia podejmowania decyzji, informacji.

Niemal wszyscy respondenci odpowiedzieli, że odczuwają pełną satysfakcję odnośnie informacji finansowych zawartych w sprawozdaniach finansowych. Informacje finansowe zawarte w komentarzu zarządu były satysfakcjonujące dla 72% respondentów¹⁴.

Respondenci wskazali jedno działanie, które ich zdaniem powinno zostać podjęte by poprawić użyteczność informacji finansowych. Propozycje zmian były następujące: (1) więcej / lepsze informacje dotyczące procesu zarządzania ryzykiem, (2) więcej / lepsza jakość prospektywnych informacji finansowych, (3) bardziej wyraźne wyeksponowanie trendów dotyczących wzrostu jednostki oraz jej zyskowności, (4) więcej informacji dotyczących analizy konkurencyjności, (5) poprawa informacji dotyczących segmentów działalności.

Respondenci wskazali również, że oczekują powyższych zmian w komentarzu zarządu (48% respondentów) oraz w sprawozdaniu finansowym (39%).

Wyniki badania wskazują, że komentarz zarządu (będący swoistym raportem biznesowym) jest bardziej istotnym źródłem informacji z punktu widzenia podejmowania decyzji niż sprawozdania finansowe¹⁵.

Współczesny kształt raportów niefinansowych (biznesowych) towarzyszących sprawozdaniom finansowym

W celu przybliżenia istoty raportowania biznesowego przywołane zostaną dwie koncepcje raportu niefinansowego (biznesowego). Pierwsza opracowana w USA na podstawie rekomendacji Komisji Jenkinsa oraz druga przygotowana w Europie przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB).

Na podstawie wyników badań Komisji Jenkinsa opracowano strukturę raportu niefinansowego, na który składa się pięć obszarów informacyjnych (por. rys. 1).

W grudniu 2010 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) opublikowała koncepcję komentarza zarządu (*management commentary*)¹⁶. Należy podkreślić, że opracowanie IASB nie ma charakteru standardu międzynarodowego, którego spółki musiałyby bezwzględnie przestrzegać. Ma ono raczej formę dobrych praktyk¹⁷. Komentarz zarządu (tak, jak raport biznesowy przygotowany wg rekomendacji Komisji Jenkinsa) powinien składać się pięciu obszarów informacyjnych (por. rys. 1).

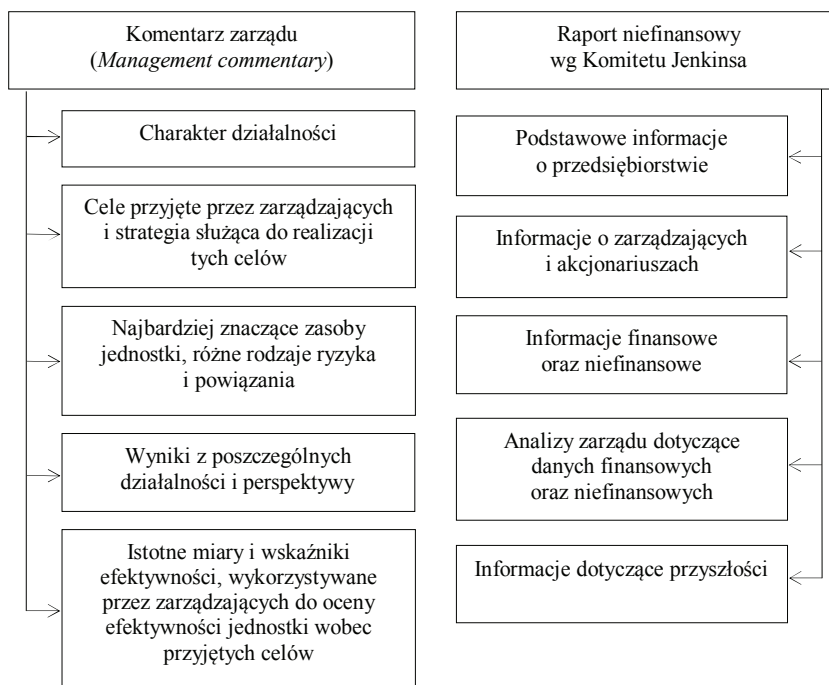
---

¹⁴ Wyjątek stanowili respondenci z Wielkiej Brytanii, którzy uplasowali komentarz zarządu wyżej niż sprawozdanie finansowe.

¹⁵ Przyznać należy, że niektórzy respondenci wskazując komentarz zarządu mieli na myśli szerszą koncepcję komunikacji zarządu.

¹⁶ *Management Commentary. A Framework for Presentation*, IASB, December 2010.

¹⁷ Zgodnie z wytycznymi IASB komentarz zarządu ma pomóc zarządzającym w przygotowaniu użytecznego decyzyjnie zestawu informacyjnego towarzyszącego sprawozdaniom finansowym, sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.

Rysunek 1. Komentarz zarządu oraz raport niefinansowy według Komitetu Jenkinsa jako wzoru raportu biznesowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Management Commentary. A Framework for Presentation*, IASB, December 2010; *Improving Business Reporting – A Customer Focus*, AICPA, New York 1994.

W ramach raportu niefinansowego opracowanego przez Komisję Jenkinsa wyróżniono dziesięć szczegółowych pozycji¹⁸: (1) sprawozdania finansowe i powiązane z nimi ujawnienia, (2) dane operacyjne oraz mierniki działalności, które zarząd wykorzystuje w procesie zarządzania, (3) identyfikacja przyczyn zmian w danych finansowych, operacyjnych oraz innych danych związanych z wynikami działalności oraz identyfikacja kluczowych trendów zaobserwowanych na podstawie danych historycznych, (4) szanse i zagrożenia (różne rodzaje ryzyka), także te wynikające z kluczowych trendów, (5) plany zarządu, zawierające kluczowe czynniki sukcesu, (6) porównanie obecnych wyników działalności do planów, szans i zagrożeń opublikowanych w poprzednich okresach, (7) informacje na temat rady nadzorczej, zarządu, wynagrodzeń w spółce, głównych akcjonariuszach oraz transakcjach i powiązaniach między tymi grupami, (8) cele ogólne oraz strategie, (9) zakres oraz

¹⁸ *Improving Business Reporting...*, *op.cit.*

opis działalności jednostki, jak również opis posiadanych przez nią własności (zasobów), (10) wpływ specyfiki i struktury sektora na przedsiębiorstwo¹⁹.

W przygotowanym przez IASB komentarzu zarządu zaznaczono, że powinien on dostarczać informacji potrzebnych do zrozumienia z jednej strony celów przyjętych przez zarządzających, a z drugiej – strategii potrzebnej, by osiągnąć te cele. Powinien on dostarczać obecnym i potencjalnym dawcom kapitału informacji, które pomogą im przenieść informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym w określony kontekst²⁰. Potrzeby informacyjne obecnych i potencjalnych dawców kapitału, jako priorytetowych użytkowników sprawozdań finansowych, są najważniejsze w trakcie, gdy zarząd rozważa jakie informacje zawrzeć w komentarzu zarządu²¹.

Zgodnie z koncepcją IASB komentarz zarządu powinien zawierać następujące pozycje szczegółowe²²: (1) opis charakteru działalności jednostki²³, (2) ujawnienia dotyczące celów i strategii pozwalające na zrozumienie priorytetów działania zarządu, (3) jasny opis najważniejszych zasobów jednostki, różnych rodzajów ryzyka i relacje, które, jak sądzi zarząd, wpłyną na długoterminową wartość jednostki, (4) opis specyficznych dla danej jednostki zasobów, (5) ujawnienia dotyczące głównych rodzajów ryzyka, na jakie narażona jest jednostka, plany zarządu i strategię związane z łagodzeniem tego ryzyka oraz efektywność strategii zarządzania ryzykiem, (6) ujawnienia związane są z identyfikacją znaczących zależności na płaszczyźnie jednostka – interesariusze, (7) jasny opis finansowych i niefinansowych wyników jednostki w zakresie, w jakim mogą one wpływać na przyszłe wyniki jednostki oraz ocenę perspektyw jednostki, (8) wyjaśnienia dotyczące wyników i rozwoju jednostki oraz jej pozycji konkurencyjnej²⁴, (9) analiza perspektyw jednostki, uwzględniająca cele związane z finansowymi i niefinansowymi zasobami, (10) ujawnienia w zakresie miar i wskaźników efektywności (zarówno finansowych, jak i niefinansowych),

¹⁹ Należy zauważyć, że wskazane przez Komisję Jenkinsa obszary informacyjne zostały wykorzystane przez CFA Institute do przygotowania ogólnego modelu raportowania niefinansowego (biznesowego). W modelu tym skupiono się na innych kluczowych obszarach (niewymienionych w Raporcie Jenkinsa). Mowa tu m.in. o rozróżnieniu zdarzeń, które wpływają na pozycję ekonomiczną przedsiębiorstwa, uproszczeniu sprawozdań finansowych, wskazaniu odpowiednich obszarów ujawnień, które pomogą inwestorom minimalizować różne rodzaje ryzyka. Zob. *A Comprehensive Business Reporting Model. Financial Reporting for Investors*, CFA Institute – Centre for Financial Market Integrity, July 2007.

²⁰ *Management Commentary...*, op.cit.; J. Gad: *Propozycja nowej formuły sprawozdania (komentarza) zarządu*, [w:] E. Walińska, P. Czajor, J. Gad: *Wybrane zmiany w regulacjach międzynarodowych i krajowych rachunkowości – już obowiązujące i propozycje na przyszłość. Meritum. Aneks. Rachunkowość*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010, s. 67–74; J. Gad: *Rachunkowość w procesie nadzoru...*, s. 122–126.

²¹ W sytuacji, w której jednostka sporządza komentarz zarządu, towarzyszący sprawozdaniom finansowym sporządzonym zgodnie z MSSF, nie powinna udostępniać tego komentarza bez sprawozdań finansowych.

²² *Management Commentary...*, op.cit.

²³ Zgodnie z wytycznymi IASB opis ten może dotyczyć: branży, w której działa jednostka, głównego rynku jednostki i pozycji konkurencyjnej na tym rynku, cech dotyczących otoczenia prawnego i otoczenia makroekonomicznego, które wpływają na jednostkę i rynek, w którym jednostka prowadzi działalność, głównych produktów i usług, procesów biznesowych i metod dystrybucji, struktury jednostki i jej modelu ekonomicznego.

²⁴ W tym omówienie i analiza znaczących zmian dotyczących pozycji finansowej, płynności i efektywności w porównaniu z wielkościami osiągniętymi w poprzednich latach.

które były wykorzystywane przez zarządzających do oceny postępu w odniesieniu do ustalonych celów.

Jeżeli finansowy pomiar efektywności, który nie jest wymagany lub zdefiniowany przez MSSF jest zawarty w ramach komentarza zarządu, powinien on być zdefiniowany i wyjaśniony i, jeśli możliwe, uzgodniony z miarami prezentowanymi w sprawozdaniu finansowym.

W opracowaniu IASB zaznaczono, że elementy wchodzące w skład komentarza zarządu powinny być ze sobą powiązane i nie powinny być prezentowane oddzielnie²⁵.

Cechy jakościowe informacji zawartych w raportach niefinansowych (biznesowych) determinujące ich użyteczność decyzyjną

W wyniku wspólnych prac Amerykańskiej Rady Standardów Rachunkowości Finansowej (FASB) oraz Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) nad nowymi „Ramami Konceptualnymi” opracowano nową koncepcję cech jakościowych. W poprzedniej wersji „Ram Konceptualnych”²⁶ nie dokonywano m.in. gradacji między poszczególnymi cechami jakościowymi i zaliczano do nich: zrozumiałość, istotność, wiarygodność, porównywalność.

W nowych „Ramach Konceptualnych Sprawozdawczości Finansowej” wyróżnione zostały dwie grupy cech jakościowych²⁷ (por. rys. 2):

- 1) cechy jakościowe fundamentalne z punktu widzenia użyteczności informacji finansowych oraz
- 2) cechy jakościowe wzmacniające użyteczność informacji finansowych.

Do cech jakościowych informacji finansowych o charakterze fundamentalnym zalicza się istotność (ang. *relevance*)²⁸ i wierność prezentacji (ang. *faithful representation*). Informacja finansowa jest istotna wówczas, gdy jej wykorzystanie może wpłynąć na decyzję podejmowaną przez użytkownika. W „Ramach Konceptualnych Sprawozdawczości Finansowej” określono, że informacja może wpływać (być przydatna) na podjęcie określonej decyzji, gdy posiada wartość prognostyczną lub wartość potwierdzającą, lub obie te wartości jednocześnie.

Użyteczność informacji finansowych zależy nie tylko od ich istotności, ale również od wiernej ich prezentacji. Aby można było mówić, że informacja finansowa jest wierne zaprezentowana, opis zjawiska musi posiadać trzy charakterystyki. Po pierwsze musi być

---

²⁵ Zdaniem autora, dobrym uzupełnieniem opracowania IASB dotyczącego komentarza zarządu jest opublikowany w styczniu 2013 roku projekt IFAC. W projekcie tym sformułowano zasady, które mogą przyczynić się do zwiększenia efektywności procesu raportowania biznesowego. Zob. *Principles for Effective Business Reporting Processes. International Good Practice Guidance*, IFAC, 2013.

²⁶ *Framework for Preparation and Presentation of Financial Statements*, IASC, London 1990.

²⁷ *The Conceptual Framework for Financial Reporting*, IASB, September 2010.

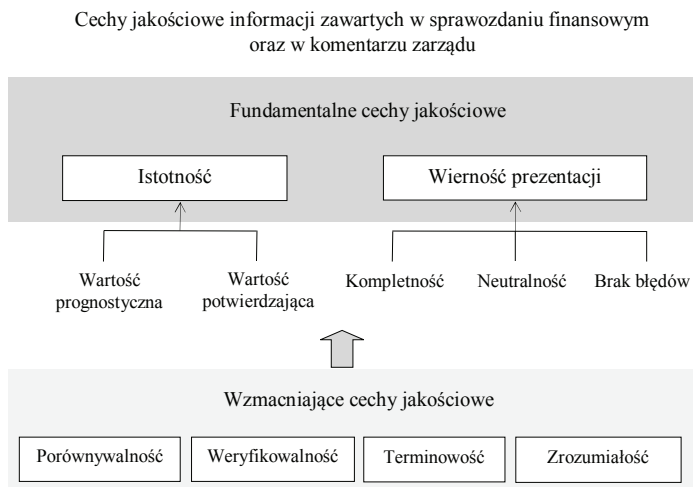
²⁸ W literaturze cecha ta tłumaczona jest również jako odpowiedniość lub przydatność. Zob. K. Burnos, A. Szychta: *Kierunki zamierzonej modernizacji Czwartej Dyrektywy UE*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, tom 50 (106), SKwP, Warszawa 2009, s. 13; E. Walińska: *Międzynarodowe standardy rachunkowości. Ogólne zasady pomiaru i prezentacji pozycji bilansu i rachunku wyników*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2007, s. 57.

kompletny (ang. *complete*), po drugie neutralny (ang. *neutral*) i po trzecie wolny od błędów (ang. *free from error*).

Podkreślić należy, że aby informacja była użyteczna, musi spełniać obie fundamentalne cechy jakościowe, czyli musi być zarówno istotna, jak i wiernie zaprezentowana²⁹.

Do cech jakościowych, które zwiększają (wzmacniają) użyteczność informacji, będących jednocześnie istotnymi i wiernie zaprezentowanymi (czyli spełniającymi cechy jakościowe fundamentalne) zalicza się: porównywalność (ang. *comparability*), weryfikowalność (ang. *verifiability*), terminowość (ang. *timeliness*) i zrozumiałość (ang. *understandability*).

Wzmacniające cechy jakościowe mogą pomóc określić, który z dwóch sposobów powinien być zastosowany w celu zobrazowania danego zjawiska w sytuacji, gdy oba sposoby prowadzą do uzyskania informacji istotnych oraz wiernie zaprezentowanych. Cechy jakościowe wzmacniające są zatem drugim w kolejności kryterium brany pod uwagę przy wyborze sposobu prezentacji zjawiska w sprawozdaniu³⁰.

Rysunek 2. Fundamentalne i wzmacniające cechy jakościowe

Źródło: E. Walińska, J. Gad: *Cele, podstawowe założenia oraz cechy jakościowe sprawozdań finansowych*, [w:] E. Walińska, A. Wencel, A. Jurewicz, J. Gad: *Sprawozdanie finansowe według MSSF. Zasady prezentacji i ujawniania informacji*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 59; *The Conceptual Framework for Financial Reporting*, IASB, September 2010.

Jak zaznacza IASB, informacje zawarte w komentarzu zarządu są użyteczne wówczas, gdy spełniają cechy jakościowe, o których mowa w „Ramach Konceptualnych Spra-

²⁹ E. Walińska, J. Gad: *Cele, podstawowe założenia oraz cechy jakościowe sprawozdań finansowych*, [w:] E. Walińska, A. Wencel, A. Jurewicz, J. Gad: *Sprawozdanie finansowe według MSSF. Zasady prezentacji i ujawniania informacji*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011, s. 57.

³⁰ E. Walińska, J. Gad: *op.cit.*, s. 57- 58.

wozdawczości Finansowej”³¹. Tym samym, w odniesieniu do komentarza zarządu należy stosować ten sam zestaw cech jakościowych co do sprawozdań finansowych. Problem jednak w tym, że w „Ramach Konceptualnych Sprawozdawczości Finansowej” mowa o cechach jakościowych informacji finansowych, podczas gdy większość informacji zawartych w raportach biznesowych ma charakter niefinansowy.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na cechy jakościowe specyficzne dla sprawozdawczości biznesowej. Katalog takich cech został opracowany w 2009 roku przez organizację zajmującą się nadzorem korporacyjnym – International Corporate Governance Network³².

Zdaniem autora, wymienione przez ICGN cechy mogą stanowić drugi poziom cech jakościowych wzmacniających użyteczność raportów biznesowych.

W raporcie ICGN zwrócono uwagę, że aby informacje (mające zarówno charakter ilościowy, jak i wartościowy) ujawniane w ramach raportów niefinansowych (biznesowych) były cenne dla inwestorów (w szczególności lokujących kapitał długookresowo) powinny³³:

- zawierać elementy dotyczące przyszłości, które zwiększają ich zrozumiałość,
- być rzeczowe, istotne i terminowo przekazywane,
- opisywać strategię przedsiębiorstwa i związane z nią rodzaje ryzyka, możliwości, przed którymi staje jednostka, wyjaśniać rolę rady nadzorczej w sprawowaniu oceny i nadzoru nad strategią jednostki oraz zarządzaniem różnymi rodzajami ryzyka, jak również nad wykorzystaniem przez zarząd możliwości, przed którymi staje przedsiębiorstwo,
- być dostępne i odpowiednio zintegrowane z innymi informacjami, które pozwalają inwestorom uzyskać pełen obraz przedsiębiorstwa,
- wykorzystywać kluczowe wskaźniki efektywności, które mają odniesienie do strategii jednostki i ułatwiają porównywalność,
- wykorzystywać obiektywną weryfikację wówczas, gdy ma to zastosowanie i wykorzystywać szacunki (oparte na dowodach), gdy nie ma innej metody,
- być uwiarygodniane, gdy tylko można, przez niezależne zapewnienie (np. przez biegłego rewidenta), że został on stworzony z uwzględnieniem ustalonych standardów ujawnień dotyczących niefinansowych raportów biznesowych, takich jak stworzone przez IASB.

Powyższe cechy, którymi powinien charakteryzować się raport biznesowy nie stanowią zamkniętej listy. Zostały one nakreślone, aby zilustrować potrzeby standaryzacji niefinansowych raportów biznesowych, które w połączeniu z konwencjonalnymi sprawozdaniami finansowymi tworzą odpowiednie zaplecze informacyjne, a przez to pomagają w podejmowaniu decyzji.

---

³¹ *The Conceptual Framework for Financial Reporting, op.cit.*

³² *ICGN Statement and Guidance on Non-financial Business Reporting*, International Corporate Governance Network, London 2009.

³³ *Ibidem.*

Podsumowanie

Pamiętać należy, że różne grupy interesu mają różne potrzeby i oczekiwania odnośnie charakteru istotnych, z punktu widzenia ich użyteczności decyzyjnej, informacji. Skonstruowanie katalogu ujawnień (zwłaszcza niefinansowych), który zaspakajałby potrzeby informacyjne wszystkich użytkowników jest niemożliwe. Dlatego też niezwykle ważne wydają się przygotowywane przez organizacje międzynarodowe propozycje struktury raportów niefinansowych (biznesowych). Wspólny katalog informacji niefinansowych może przyczynić się do niwelowania asymetrii informacyjnej, będącej nieodłącznym elementem rynku kapitałowego. Szczególnym narzędziem pozwalającym niwelować problem asymetrii informacyjnej jest raport biznesowy. Jak zaznacza się w literaturze „informacje niefinansowe są ważne by zrozumieć przedsiębiorstwo, jego sprawozdania finansowe, powiązania między zdarzeniami oraz finansowymi konsekwencjami tych zdarzeń, jak również przewidywaną przyszłą sytuację jednostki”³⁴.

Podkreślić należy, że użyteczność decyzyjna raportów biznesowych zależy od spełnienia określonych cech jakościowych. W pierwszej kolejności raporty biznesowe muszą spełniać cechy jakościowe o charakterze fundamentalnym, czyli muszą być istotne oraz wiernie zaprezentowane. Użyteczność informacji zawartych w raportach biznesowych wzrasta, gdy są one porównywalne, weryfikowalne, terminowe i zrozumiałe. Wydaje się, że z punktu widzenia użyteczności decyzyjnej raportów biznesowych ważne są również cechy jakościowe specyficzne dla sprawozdawczości niefinansowej.

Literatura

A Comprehensive Business Reporting Model. Financial Reporting for Investors, CFA Institute – Centre for Financial Market Integrity, July 2007.

Burnos K., Szychta A.: *Kierunki zamierzonej modernizacji Czwartej Dyrektywy UE*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, tom 50 (106), SKwP, Warszawa 2009.

Framework for Preparation and Presentation of Financial Statements, IASC, London 1990.

Gad J.: *Propozycja nowej formuły sprawozdania (komentarza) zarządu*, [w:] E. Walińska, P. Czajor, Gad J.: *Wybrane zmiany w regulacjach międzynarodowych i krajowych rachunkowości – już obowiązujące i propozycje na przyszłość. Meritum. Aneks. Rachunkowość*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.

Gad J.: *Rachunkowość w procesie nadzoru w spółkach publicznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2011.

ICGN Statement and Guidance on Non-financial Business Reporting, International Corporate Governance Network, London 2009.

Improving Business Reporting – A Customer Focus, AICPA, New York 1994.

Management Commentary. A Framework for Presentation, IASB, December 2010.

---

³⁴ *Improving Business Reporting...*

Principles for Effective Business Reporting Processes. International Good Practice Guidance, IFAC, 2013.

Raghunandan M., Ramgulum N., Buckmire Ch., Raghunandn-Mohammed K.: *The Reed to build Sustainable Value-Added Reports: Seeking out Ways to Enhance the Report's Managerial Accounting Information*, "International Journal of Business and Social Science" 2012, Vol. 3, No. 10.

The Conceptual Framework for Financial Reporting, IASB, September 2010.

The needs of users of financial information. A user survey, Pro-Active Accounting Activities in Europe, The Conseil National de la Comptabilité and EFRAG, May 2009.

Walińska E., Gad J.: *Cele, podstawowe założenia oraz cechy jakościowe sprawozdań finansowych*, [w:] E. Walińska, A. Wencel, A. Jurewicz, J. Gad: *Sprawozdanie finansowe według MSSF. Zasady prezentacji i ujawniania informacji*, Wolters Kluwer, Warszawa 2011.

Walińska E.: *Międzynarodowe standardy rachunkowości. Ogólne zasady pomiaru i prezentacji pozycji bilansu i rachunku wyników*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2007.

dr Jacek Gad
Uniwersytet Łódzki
Wydział Zarządzania
Katedra Rachunkowości

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest wskazanie cech jakościowych, które powinny spełniać współczesne raporty biznesowe. Analiza taka wydaje się istotna, gdyż zazwyczaj cechy jakościowe odnosi się do sprawozdań finansowych, pomijając fakt, że takie same cechy muszą spełniać raporty biznesowe. W artykule przedstawiono również dwa wzorce raportów biznesowych, pierwszy opracowany w Stanach Zjednoczonych, drugi natomiast w Europie.

THE QUALITY CHARACTERISTICS OF INFORMATION INCLUDED IN BUSINESS REPORT IN THE VIEW OF CAPITAL PROVIDERS' NEEDS

Summary

The purpose of this article is to identify the quality characteristics which modern business reports should have. This analysis appears to be important because usually quality characteristics are referred to financial statement, disregarding the fact that business reports should also have those characteristics. The article also presents two models of business reports, first created in the United States, the other in Europe.

